

lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi hätäkeskustoiminnasta annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantulosäännöksen muuttamisesta
ASIANUMERO VN/36005/2024

Kuurojen Liitto ry kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa, että uudistuksessa on hyvää se, että rekisteröitymispakko poistuu niiltä, jotka haluavat lähettää tekstiviestin numeroon 112. Rekisteröitymisvelvoite on ollut joillekin 112-tekstiviestiä tarvitseville este palvelun käyttöön. Samalla liitto kuitenkin harmittelee sitä, että reaaliaikainen teksti eli RTT ei tule samalla voimaan. RTT:n viivästyminen edelleen noin kahdella vuodella voi vaarantaa vakavasti oikeuden elämään ja mahdollisuuden saada apua oikea-aikaisesti.

Kelan ja Hätäkeskuslaitoksen viittomakielisen hätäpuhelun pilotti loppui jo joulukuussa 2023 ja sen tilalle ilmoitettiin tulevan juuri RTT -järjestelmä. Vaikka viittomakielisen hätäpuhelupilotin aikana todellisia hätäpuheluita tulikin vain vähän, on muistettava, että pilotin aikana palvelu oli vain virastoaikaan saatavilla. Se jo itsessään vähensi mahdollisia viittomakielisiä hätäpuheluita, sillä suurin tarve avun hälyttämiseen viittomakielellä voidaan ajatella olevan työpäivän ulkopuolella iltaisin ja viikonloppuisin. Lähes kaikilla on työpäivän aikana saatavilla kuulevia, jotka voivat avun hälyttää soittamalla, jolloin viittomakielisen hätäpuhelun koko tarve ei tullut reaalisesti näkyviin. Kuitenkin jokainen viittomakielinen hätäpuhelu oli tärkeä ja todensi viittomakielisen yhteisön tarvetta tälle palvelulle. Videokuvan ja viittomakielien käyttämisen ensisijaisuutta on yhä kehitettävä myös hätäpuheluiden kontekstissa. Tähän esteettömyysdirektiivikin ohjaa total communication -ajatuksella.

Tekstiviestejä numeroon 112 ei priorisoida matkapuhelinliikenteessä toisin kuin hätäpuheluita. Se on vakava ongelma, jolle tulee tehdä pikaisesti korjaus etenkin siksi, että RTT:n käyttöönotto viivästyy. SMS-tekstiviestien kulkeminen samassa viestijonossa muiden puheluiden ja viestin kanssa voi viivästyttää merkittävästi avun saamista. Avun hälyttäminen tekstiviesteillä on muutenkin hitaampaa kuin puhelimitse. RTT olisi korjannut juuri tätä ongelmaa.

Kuurojen Liitto ry edellyttää, että vaikka Hätäkeskuslaitokselle annetaankin lisää aikaa RTT:n käyttöönottoon, RTT tulee ottaa kuitenkin käyttöön niin pian kuin mahdollista. Mikäli järjestelmä valmistuu ennen ehdotettua takarajaa, se tulee ottaa käyttöön välittömästi.

Lisäksi Kuurojen Liitto ry muistuttaa, että kirjallinen yhteydenotto eli tekstiviesti suomeksi tai ruotsiksi on monille viittomakieltä käyttäville toissijainen keino eikä itsessään kovinkaan esteetön tai saavutettava. Viittomakielisen yhteisön käytössä olevat esteettömät viestintäkeinot ovat viime aikoina merkittävästi kaventuneet ja sitä myötä turvallisuuden tunne on yhteisössä horjunut. Tämä kehitys ei saa jatkua.